

Akateemiset opiskelutaidot: Opiskelutekniikat

1. Johdantoa: Oppiminen ja yliopisto-opiskelu

Monimutkaiset ja nopeat muutokset ympäristössämme asettavat oppimiselle aivan uusia haasteita. Tiedon määrän valtava lisääntyminen pakottaa etsimään keinoja sen hallintaan – opiskelun ja ajattelun taidot ratkaisevat yhä enemmän. Myös työn ja osaamisen kulttuurin muutokset vaativat aikaisemmasta poikkeavia toimintamalleja. Nykyiset opiskelijat toimivat tulevaisuudessa tietotyöntekijöinä joutuen ennen kaikkea ratkaisemaan ns. heikosti määriteltyjä ongelmia tietointensiivisillä aloilla. Tällaisten ongelmien ratkaisu edellyttää kyseisten tiedonalojen syvällistä käsitteellistä hallintaa. Opiskelu akateemisessa tiedeyliopistossa luo parhaimmillaan erinomaiset edellytykset ongelmien ratkaisemisessa tarvittavan asiantuntijuuden ja korkeamman tason tiedonkäsittelytaitojen hankkimiselle.

Tietoa ei voi siirtää - ainoastaan ymmärtää

Oppimisen tutkimuksessa puhutaan konstruktivisesta oppimisesta. Konstruktivismi on yleinen tietoteoreettinen lähestymistapa, joka viittaa siihen, että oppiminen ei ole passiivista informaation vastaanottamista ja varastoimista mieleen, vaan aktiivista tietojen ja taitojen konstruointia. Tietoa ei voida siis siirtää millään tavalla - ei luennoimalla, oppikirjalla tai internetin sivullakaan opiskelijan mieleen. Oppimisessa ei ole olennaista kuinka paljon tietoa on pääntäty päähän, vaan millä tavoin tämä tieto on jäsentynyt. Oppiminen on aina opiskelijan henkilökohtaista ponnistelua - siksi se vaativuudessaan, joskus

toivottomuudessaan ja kuitenkin usein palkitsevuudessaan onkin niin kiehtovaa!

Millainen on hyvä oppija?

Syvällisen oppimisen ehtoja on selvitelty oppimistutkimuksissa. Taitavalla oppijalla on hyvin jäsentynyt ja rikas tietoperusta opiskelemaltaan tiedon alueelta. Hän tuntee tietämyksensä ja sen rajat, hän osaa soveltaa relevantteja opiskelun strategioita uuden oppimisen tilanteessa ja hän myös suunnittelee, kontrolloi ja arvioi oppimistaan ja työskentelyään. Ymmärtävässä oppimisessa keskeisiksi siis nousevat ajattelun taitojen kehittäminen, tiedon käsittelytaitojen oppiminen sekä niitä ohjaavat metakognitiiviset taidot eli oppimaan oppimisen ja oman osaamisen kontrollointitaidot.

Taitava oppija

Taitavalla oppijalla on tietoa itsestään, kulloinkin opittavasta tehtävästä, oppimisen strategioista sekä tilanteista, jossa opittavaa tietoa todella tarvitaan. Taitava oppija tietää, miten hän oppii parhaiten. Hän osaa sanoa mikä hänelle tuottaa vaikeuksia, mutta osaa toimia myös vaikeissa tilanteissa. Toisaalta hän tietää mikä hänelle on helppoa ja missä hän on erityisen lahjakas. Taitava oppija tietää ainakin jonkin verran opittavasta asiasta. Mitä enemmän asiasta tietää - sitä helpompi on oppia lisää.

Taitava oppija osaa analysoida oppimistehtävää. Hän osaa valita ja käyttää erilaisia lähestymistapoja ja strategioita tehtävän vaatimuksista riippuen. Taitava oppija tietää, että tehtäviin ei yleensä ole olemassa ainoaa oikeaa ratkaisua. Hän osaa lähestyä tehtävää eri näkökulmista, ja käyttää erilaisia strategioita joustavasti. Opiskellessaan taitava oppija ajattelee tilannetta, jossa opittavaa tietoa todennäköisesti tullaan käyttämään. Tämä auttaa häntä asettamaan tavoitteita omalle opiskelulle ja kokemaan opittavan asian käytännönkin kannalta merkityksellisenä.

Oppimisen motivaatio

Strategiat eivät kuitenkaan yksin ratkaise. Tahto ja taito – skill and will – ovat yhdessä laadukasta oppimista eteenpäin vievä voima. Oppimisen motivaatio on yksi merkittävin oppimisen edellytys.

Uteliias oppii ja innostunut suuntautuu oppimisen kannalta olennaisiin asioihin. Haasteellisiltakin tuntuvat tehtävät voivat parhaimmillaan johtaa oppimisen kannalta kaikkein arvokkaimpiin prosesseihin. Tiedollisen asiantuntijuuden ytimenä on pystyä ratkaisemaan uusia ongelmia, mennä jo saavutettujen ja hyvin hallittujen taitojen ylitse tuntemattoman tiedon ja taidon alueelle.

Jokainen voi oppia paremmaksi oppijaksi

Akateemisten opiskelutaitojen materiaaleista valottuu ymmärtävän oppimisen osatekijöitä. Nykyinen oppimisen tutkimus on tuottanut tietoa siitä, että jokainen voi kehittää oppimisen taitojaan ja että ymmärtävää oppimista voi harjoitella. Näiden sivujen tarkoituksena on rohkaista opiskelijoita itse ohjaamaan omaa oppimisprosessiaan, tuottamaan sekä kehittelemään tietoa, sekä jakamaan oppimisprosessiaan muiden opiskelijoiden kanssa. Hyväksi oppijaksi oppimisessa ei kuitenkaan ole olennaista yksittäiset tekniikat tai strategiat - olennaisinta on se, miten suhtaudut tietoon ja oppimiseen. Ole aktiivinen ajattelija: haasta itsesi kysymään, pohtimaan ja selittämään!

Materiaalin sisältö

Akateemiset opiskelutaidot -itseopiskelumateriaalin oppimista käsittelevä moduuli sisältää **viisi kokonaisuutta**:

- Oppiminen perustuu aikaisempaan tietoon ja kokemuksiin
- Oppimista ohjataan ajattelemalla
- Strategiat - avain tehokkaaseen oppimiseen
- Lukemalla oppii
- Kirjoittamalla jäsennetään tietoa

Kokonaisuudet ovat itsenäisiä, mutta suositeltavaa olisi käydä ne läpi järjestyksessä. Kuhunkin kokonaisuuteen liittyy pohdintatehtävä, joka löytyy aina lukumateriaalin lopusta.

Itseopiskelumateriaalia voi hyödyntää esimerkiksi lukio-opintojen aikana, yliopiston valintakokeisiin valmistautuessa tai yliopisto-opintoja aloittaessa. Materiaali on kaikkien vapaasti käytettävissä ja hyödynnettävissä.

2. Oppiminen perustuu aikaisempaan tietoon ja kokemuksiin

Tieto muodostuu muistirakenteista eli representaatioista

Oppiminen ei ole tiedon siirtämistä kirjasta tai muusta tietolähteestä oppijan muistiin. Oppiminen on sen sijaan oppijan oma, henkilökohtainen tiedonrakennus- eli tiedon konstruointiprosessi. Konstruointiprosessissa uusi tieto suhteutetaan aikaisempaan tietoperustaan ja aikaisempiin kokemuksiin. Ihmisen tietoperusta rakentuu representaatioista ja niiden välisistä yhteyksistä. Representaatioilla tarkoitetaan tiedon sisäisiä edustuksia tai malleja opitusta eli niitä muotoja, joina tieto on yksilön muistissa. Esimerkiksi meillä jokaisella on olemassa oma representaatiomme esineistä. Jollekin tuoli tuo ensimmäiseksi mieleen pehmeän nojatuolin, toiselle ruokapöydän tuolin ja kolmannelle muovisen puutarhatuolin. Tuolin representaatio rakentuu kaikesta siitä, mitä liitämme tuolin käsitteeseen.

Tietoperusta ja kokemukset ohjaavat uuden oppimista

Tietoperusta toimii havaintojemme pohjana ja erityisesti opittaessa aikaisempi tietoperusta aktivoituu. Oppimisessa havaintojen pohjalta luodaan yksilöllinen representaatio aiheesta ja uusi tieto suhteutetaan aikaisempaan tietoon eli "järjestetään" osaksi tietoperustaa.

Esimerkiksi opeteltaessa vieraskielisiä sanoja, uutta sanaa voidaan verrata lähes samassa kirjoitusasussa esiintyviin sanoihin, lähes samaa tarkoittaviin sanoihin tai esimerkiksi vastakohtaan. Opittaessa uusi sana liitetään siihen, mitä jo aikaisemmin tiedetään. Representaatio uudesta sanasta muodostuu uutta ja vanhaa tietoa yhdistelemällä.

Uutta opittaessa pyrimme jatkuvasti suhteuttamaan havaitsemaamme informaatiota aikaisempiin kokemuksiimme. Aikaisempi tieto toimii oppimisen pohjana ja ohjaa toimintaamme. Opittava asia suhteutetaan aikaisempaan tietoon ja liitetään osaksi tietorakenteita. Uusi tieto voidaan liittää tietoperustaan täydentämällä aikaisempaa

tietorakennetta tai muuttamalla koko tietorakenne uuden tiedon perusteella.

Esimerkiksi tenttiin lukiessa tarkkailet jatkuvasti lukemaasi. Jossakin kohdassa voit ajatella, että tähän on tuttua asiaa. Tämän havainnon perusteella voit jopa hypätä kyseisen kohdan yli. Jos jatkat lukemista, voit huomata uuden tiedon toistavan tietämäsi tai täydentävän sitä. Toisaalta voit mahdollisesti myös huomata, että käsityksesi aiheesta on väärä, vaikka luulit tietäväsi asian. Tämän seurauksena opiskelet asiaa entistä tiiviimmin ja pyrit ymmärtämään asian oikein ja selvittämään miksi aikaisempi käsityksesi oli väärä.

Aktivoi tietoperustasi

Oppimista voidaan tehostaa aktiivisella, kriittisellä ajattelulla, kyseenalaistamisella, tiedon liittämällä käytännön yhteyksiin sekä tietoisella oman tietoperustan rakenteiden esiin tuomisella. Käsitys siitä mitä jo tiedät ja mitä et vielä tiedä on hyvä lähtökohta uuden asian oppimiselle. Tähän oman tietoperustan analysointiin voi käyttää monia tekniikoita. Eräs eniten käytetyistä tekniikoista on ns. käsitekartta (mind map, käsitekaavio), josta löydät lisätietoa tästä materiaalista. Muita tietoperustan aktivointiin sopivia menetelmiä ovat myös "aivoriihi", jossa kaikki aiheesta mieleen tuleva kirjataan ylös sekä kysymysten keksiminen aiheesta. Tärkeää tietoperustan aktivoinnissa eivät ole menetelmät, jolla se tehdään, vaan todellinen ajattelullinen "virittäytyminen" aiheeseen. Kukin oppija voi keksiä itselleen sopivia tapoja aktivoida aiempi tieto ja orientoitua opittavaan aiheeseen.

Oppimista ohjataan ajattelemalla

Jotta voisi suunnitella oppimistaan, oppijalla täytyy olla tietoa

- omista tiedoistaan
- omista taidoistaan ja
- oppimisstrategioistaan.

Näistä tiedoista rakentuvaa kokonaisuutta kutsutaan metakognitiiviseksi tiedoksi. Metakognitiivinen tieto ja edelleen metakognitiivinen toiminta eli oman kognitiivisen toiminnan tietoinen ohjaaminen on tärkeää tehokkaassa oppimisessa.

Metakognitiivinen toiminta tietyssä oppimisprosessissa voi edetä esimerkiksi seuraavasti:

- Oman tietämyksen arviointi ja analysointi, tavoitteiden asettaminen. Mitä tiedän, mitä en tiedä, mitä minun tulee oppia?
- Oppimisen suunnittelu ja strategioiden valinta. Mistä haen tietoa, miten etenen oppimisprosessissa, mitä teen, jos joku menee "pieleen"?
- Oman oppimisprosessin tarkkailu Ymmärsinkö, muistanko, toimiiko suunnitelmani?
- Toiminnan kehittäminen tarvittaessa Miten kehitän ja muunnan oppimisstrategioitani?
- Lopputuloksen arviointi. Saavutinko tavoitteeni?

Käytännössä voit siis ohjata omaa oppimistasi ajatteleamalla omaa ajatteluasi ja ohjaamalla tietoisesti omaa toimintaasi.

Strategiat - avain tehokkaaseen oppimiseen

Mitä strategiat ovat? Toiminnan ohjaamiseen, suunnitteluun ja suorittamiseen liittyviä kognitiivisia toimintoja kutsutaan strategioiksi. Strategiat ovat olennainen osa oppimista ja liittyvät erityisesti päämääräsuuntautuneeseen oppimiseen. Oppimiseen liittyvät strategiat voidaan jakaa **tiedon pintaprosessointiin ja tiedon syvälliseen prosessointiin perustuviin strategioihin**.

Passiiviset ja aktiiviset oppimisstrategiat

Matti lukee tenttiin. Hän aloittaa lukemisen kirjan alusta ja etenee kappale kappaleelta kirjassa ja pyrkii toistamaan kirjan tekstistä tärkeät kohdat mielessään, jotta muistaisi ne myös tentissä. Tentissä hän pinnistelee muistaakseen kaikki kohdat mahdollisimman tarkkaan. Hän alkaa kirjoittaa vastaustansa heti, kun saa paperin käteensä ja kirjoittaa asiat mahdollisimman pian paperille siinä järjestyksessä, kun ne tulevat mieleen.

Myös Mikko lukee tenttiin. Ennen tenttikirjaan tutustumista hän selailee sen läpi ja arvioi, mitkä kappaleet todennäköisesti ovat tärkeimmät.

Lukiessaan hän pyrkii ymmärtämään lukemansa, alleviivaa tekstiä ja pohtii asioiden välisiä yhteyksiä. Mikko laatii lukemastaan omia muistiinpanoja, joihin hän pyrkii yhdistämään aikaisempaa tietoa, luennoilla kuulemaansa sekä kirjan sisältämää tietoa. Tentissä, nähtyään kysymykset, Mikko suunnittelee vastaustaan. Hän miettii mitä asioita vastauksessa tulisi käsitellä ja missä järjestyksessä asiat olisi parasta esittää. Vastauksensa hän laatii suunnitelman pohjalta.

Esimerkissä Matin strategiat edustavat pintatason strategioita, joita voidaan myös kuvata toteaviksi tai passiivisiksi oppimisstrategioiksi. Mikon toiminta taas sisältää syvällisen tiedon prosessoinnin strategioita, joita voidaan kuvata myös tiedon muokkaukseen pyrkiviksi, aktiivisiksi oppimisstrategioiksi.

Passiiviseen tiedon toteamiseen perustuvat strategiat eivät tue ymmärtävää oppimista ja tiedon rakentumista pitkällä aikavälillä. Pintatason strategioita käyttäville oppijoille on tyypillistä ulkoa opettelu, huomion kiinnittäminen yksityiskohtiin, toiminnan mekaanisuus, kopiointi ja vähäinen oman toiminnan havainnointi ja suunnittelu. Pintatason strategioiden avulla opittu tieto unohtuu helposti, koska oppimisen tuloksena on hajanaisia ja liikaa yksityiskohtia sisältäviä tietorakenteita.

Aktiiviseen tiedon konstruointiin perustuvat strategiat edesauttavat oppimista ja tiedon ymmärtämistä. Tiedon muokkaukseen perustuvia, syvätason strategioita käyttäville oppijoille on tyypillistä opitun analysointi ja arviointi, tiedon jäsentäminen, pyrkimys ymmärtävään ja tavoitteelliseen oppimiseen, asioiden kehittäminen edelleen sekä toiminnan suunnittelu. Aktiivisen prosessoinnin tuloksena opittu tieto muistetaan paremmin ja se sisältää monipuolisia yhteyksiä aikaisempaan tietoon sekä yleisiä periaatteita yksityiskohtien sijaan.

Miten kehittää aktiivisia strategioita?

Oppimisen strategiat ovat yleensä tiedostamattomia, mutta ne on mahdollista tuoda tietoisuuteen ja ohjata niiden avulla omaa

oppimisprosessia. Toimiville strategioille on ominaista:

- monipuolisuus
- joustavuus
- yhdisteltävyys muihin strategioihin ja
- yhteys tietoperustaan ja oman oppimisen ohjaamiseen.

Hyvistä ja toimivista oppimisstrategioista ei voida antaa "reseptiä", jota voisi noudattaa opiskeltaessa. Tämä johtuu siitä, että samat strategiat eivät ole tehokkaita kaikissa tilanteissa ja tietyt strategiat sopivat joillekin oppijoille hyvin ja joillekin huonommin. Tehokkaiden oppimisstrategioiden käyttö vaatiikin monipuolista strategiavalikoimaa, joka sopii omalle ajattelulle ja toiminnalle sekä kykyä soveltaa strategioita joustavasti oppimistilanteen mukaan. Strategisessa toiminnassa keskeiseksi muodostuu kyky analysoida oppimistehtävän vaatimukset ja valita strategiat sen mukaan.

Esimerkiksi tentti, jossa on runsaasti ulkoa muistettavaa ainesta, vaatii aivan toisenlaisia opiskelustrategioita kuin suunnittelutehtävään valmistautuminen luetun perusteella. Ulkoa opettelu vaatii tehokkaiden muististrategioiden käyttöä, kun taas suunnittelutehtävä vaatii strategioita, jossa pyritään ymmärtämään käsitteellisen tiedon soveltamista käytännössä.

POHDINTATEHTÄVÄ 1:

Pinta- ja syvätason strategiat

Missä tilanteissa olet itse käyttänyt pintatason strategioita? Muistatko tilanteita, joissa olet käyttänyt syvätason strategioita? Pohdi esimerkkejä molemmista strategioista ja muistele, miten nämä strategiat vaikuttavat aikaisemman tietoperustan aktivointiin uuden oppimisessa tai miten strategiat vaikuttavat asian painamisessa pitkäkestoiseen muistiin?

3. Kriittinen ajattelu

Kriittinen ajattelu on keskeinen ajattelun taito ja välttämätöntä akateemisessa opiskelussa. Kriittinen ajattelija pyrkii arvioimaan lukemaansa, kuulemaansa ja näkemäänsä, hän siis pohtii, onko luettu tai kuultu tieto todenmukainen. Hän perustaa päätelmänsä loogiseen ajatteluun sekä käsiteltävään aiheeseen liittyvään tietoon. Kriittisen ajattelun taitoja voi kehittää. Kriittisen ajattelun taitoihin liittyy läheisesti tieteenalakohtainen tieto ja siksi kriittisestä ajattelusta ei voida antaa kovin tarkkoja ohjeita. Tässä annetaan kuitenkin muutama neuvo, joita noudattamalla voit kehittää kriittisen ajattelun taitojasi.

- Ajattele selkeästi, siten että varmasti ymmärrät. Älä jätä mitään pelkän epäilyn varaan. Vaadi todisteita ja perusteluja.
- Keskity todella ajattelemaan aihetta.
- Ajattele ongelmaa tai asiaa mahdollisimman kokonaisvaltaisesti eri näkökulmat huomioiden.
- Ajattele erilaisia vaihtoehtoja.
- Pyri huomioimaan kaikki tieto, mitä aiheesta tai ongelmasta on saatavilla.
- Ole tietoinen omista ennakkoluuloistasi, odotuksistasi ja aiheeseen liittyvistä käsityksestäsi - älä anna niiden vaikuttaa liikaa johtopäätöksiisi.
- Älä tee päätelmiä, jos et voi olla varma.
- Ole avoin uusille ehdotuksille ja näkökulmille.
- Muodosta mielipiteesi tai päätelmäsi vasta, kun voit perustella sen hyvin.

Näitä kriittisen ajattelun periaatteita voi soveltaa monissa tilanteissa: lukiessasi (tenti)kirjaa, artikkeleita, lehtiä tai www-sivuja, kuunnellessasi luentoja tai puheita sekä pyrkiessäsi ratkaisemaan ongelmia.

Kriittinen ajattelija:

- on rehellinen itselleen ja muille
- vastustaa kaikenlaista johdattelua ja manipulointia

- kysyy paljon kysymyksiä tai käyttää vaihtoehtoisia lähteitä lisäinformaation saamiseksi
- perustaa johtopäätöksensä todisteisiin
- on älyllisesti itsenäinen.

POHDINTATEHTÄVÄ 2:

Kriittinen ajattelu

Etsi verkosta jokin uutinen ja lue se kriittisen ajattelun ohjeiden mukaisesti. Käytä apunasi seuraavia kysymyksiä: Mitä teksti väittää? Miksi ja missä tarkoituksessa kirjoittaja väitteet esittää? Mitä hän haluaa lukijan uskovan? Millä hän perustelee väitteitään? Onko uutinen sisällöltään luotettava, miksi?

4. Opiskelun tekniikat

Käsitekartta ja miellekartta

Käsitekartta ja miellekartta eli mind map ovat visuaalisia esityksiä, joiden avulla on mahdollista jäsentää tiettyyn aiheeseen liittyvää tietoa. Tekstin purkaminen miellekartaksi eli mind mapiksi auttaa hahmottamaan asioiden välisiä yhteyksiä ja kokonaisuuksia. Siitä voi selvittää myös oman ajattelun puutteet ja mahdolliset väärinkäsitykset. Sitä voi käyttää ajatusten vertaamiseen, valikointiin ja arviointiin. Kartta osoittaa myös, että tekstillä on sisällön lisäksi rakenne.

Miten käsitekartta tehdään?

Kartan piirtäminen aloitetaan merkitsemällä tekstin pääkäsite, ydinasia, asia, jota se käsittelee, keskelle. Sen jälkeen piirretään siihen liittyvät ajatukset, tiedot ja kokemukset linkeiksi ydinasian ympärille. Karttaa lähdetään laajentamaan assosioimalla eli miettimällä mitkä kaikki asiat liittyvät aiheeseen. Linkit nimetään tehokkain avainsanoin, jotka helpottavat muistamista. Värejä, nuolia, kuvia ja symboleja voi käyttää kuvaamaan asioiden painotuksia ja niiden välisiä suhteita. Asioita ei ole tarkoitus käsitekartassa selittää kokonaan, vaan ylös kirjataan lähinnä avainsanat tai keskeisimmät käsitteet. Kartta on aina tarkoitettu laatijan muistin tueksi ja on näin henkilökohtainen. Toisen henkilön miellekartta samasta aiheesta voi olla hyvinkin erilainen.

Miellekarttaa voi lukemisen lisäksi käyttää oman tekstin suunnittelun ja ideoinnin apuna. Silloin avainsanojen tehtävänä on herättää uusia mielleyhtymiä sekä auttaa tiedonkeruussa ja asian jäsentelyssä. Toisaalta käsitekarttaa voi käyttää tietoperustan jäsentämiseen, asioiden välisten suhteiden selkiyttämiseen ja tiedon organisointiin. Tällöin on parasta tehdä alustava käsitekartta ja jäsentää sitä edelleen uudeksi versioksi. Opiskelussa käsitekarttoja voi käyttää aikaisemman tiedon aktivointiin ennen luentoa tai tenttikirjan lukemista, kokonaiskuvan hahmottamiseen luennon tai kirjan lukemisen jälkeen, kirjoitelmien laadinnan ja ideoinnin tukena sekä muistiinpanotekniikkana.

Muististrategiat

Yksittäisten faktojen tai asialistojen ulkoa opettelemisen ei voida sanoa edistävän oppimista, eikä varsinkaan opitun asian hyödyntämistä myöhemmin. Ulkoluvun tuloksena opittu asia unohtuu helposti ja "pirstaletiedon" oppimisesta ei ole hyötyä käytännön tilanteissa, jotka yleensä vaativat opitun tiedon soveltamista. Joissakin tilanteissa on kuitenkin tarpeen muistaa tiettyjä sana- tai asialistoja. Jopa monet tentit vaativat tiedon yksityiskohtaista muistamista. Eräs keino muistin tukemiseen ovat erilaiset muististrategiat. Tässä esimerkkejä muutamista:

Kirjainsanat

Kirjainsanat toimivat mieleen palauttamisen vihjeinä, esimerkiksi jotakin listaa opeteltaessa. Esimerkiksi ruotsin kielen sivulauseen sanajärjestys on helppo muistaa sanasta KONSUKIEPRE, joka ilmaisee, että ensiksi sivulauseessa on KONjunktio, sitten SUBjekti, sitten KIEltosana ja sitten PREdikaatti.

Asioiden sijoittaminen mielikuvakarttaan

Mielikuvakartta on yksi tunnetuimmista muististrategioista. Mielikuvakartta syntyy kun sijoitat mielessäsi muistettavia asioita tiettyihin paikkoihin. Esimerkiksi voit käyttää kartan pohjana tuttua matkaa, jonka kuljet usein. Kotisi ulko-ovelle voit sijoittaa ensimmäisen muistettavan asian, seuraava voi olla ensimmäisellä suojatiellä, seuraava kaupan pihalla, sitä seuraava vaikkapa sillalla, josta kuljet, seuraava urheilukentällä, joka on matkasi varrella ja viimeinen vaikka päämäärän ulko-ovella.

Ongelmanratkaisun strategiat

Ongelmanratkaisun strategioita on todennäköisesti yhtä monta kuin ongelmia. Joitakin ohjeita ongelmanratkaisuun voidaan kuitenkin antaa. Yksi tunnetuimmista ongelmanratkaisun malleista on George Polyan kehittämä nelitasoinen malli erilaisten ongelmien ratkaisemiseen. Tässä se yksinkertaistettuna:

1. Ymmärrä ja määrittele ongelma. Osaatko selittää ongelman omin sanoin? Mihin kysymykseen sinun täytyy löytää vastaus? Mitkä ovat ongelman tuntemattomat tekijät? Mitkä ovat tunnetut tekijät? Tarvitsetko lisää tietoa?

2. Ratkaisusuunnitelman laatiminen. Mieti eri tapoja ongelman ratkaisemiseksi. Vertaa nykyistä ongelmaa aikaisempiin ongelmiin ja tutki voitko käyttää ratkaisussa samantyyppisiä menetelmiä. Kuvaa ongelma visuaalisella esityksellä, esimerkiksi käsitekartalla, taulukolla, kaaviolla tms. Kirjoita matemaattisesta ongelmasta yhtälö. Jaa monimutkainen ongelma osaongelmiin.

3. Ratkaisusuunnitelman toteuttaminen. Toteuta vaihe vaiheelta edellisessä kohdassa kuvattu ratkaisusuunnitelma. Arvioi koko ajan työskentelysi onnistumista. Pidä kirjaa siitä mitä olet jo tehnyt.

4. Arviointi. Vertaa saamiasi tuloksia alkuperäiseen ongelmaan, onko tulos järkevä, vastaako se alkuperäiseen kysymykseen? Tee uudelleen vaiheet 1, 2 ja 3 kolme, mikäli vastaus ei ollut oikea. Mieti mitä muita strategioita voisi käyttää ratkaisemiseen.

Muistiinpanojen tekeminen

Miksi tehdä muistiinpanoja? Muistiinpanoja tehdessäsi prosessoit kuulemaasi, lukemaasi ja näkemääsi. Pohtiessasi mitä muistiinpanoihin tulee kirjoittaa, erottelet aineistosta tärkeitä asioita, pohdit aiheiden välisiä suhteita ja luot yhteyksiä uuden tiedon sekä aikaisemman tietoperustasi välille. Tehdyt muistiinpanot helpottavat asioiden palauttamista mieleen myöhemmin. Muistiinpanoja kannattaa tehdä paitsi luennoista myös luetusta materiaalista, esimerkiksi tenttikirjoista.

Vinkkejä muistiinpanojen tekemiseksi:

1. Ennen luentoja tai kirjan lukemista, mieti, mitä jo tiedät aiheesta. Tämä auttaa sinua orientoitumaan käsiteltävään aiheeseen.
2. Ymmärrä kuulemasi tai lukemasi. Jos et ymmärrä jotakin asiaa lukemassasi tekstissä, palaa hieman taaksepäin ja lue kohta uudelleen. Luennoilla ymmärtäminen vaatii keskittävää kuuntelua. Jos joku asia jäi ymmärtämättä, voit kysyä luennoitsijaa selittämään sen uudelleen.
3. Älä ole kirjan sisällysluettelon tai luennoitsijan luentomateriaalien kopiokone.
4. Kirjoita muistiinpanoihin vain todella merkitykselliset asiat. Muistiinpanoissa asia on esitettävä tiiviisti ja jäsennetyksi.

5. Käytä tiettyjä merkkejä osoittamaan erityyppisiä asioita muistiinpanoissasi. Esimerkiksi seuraavat ovat käyttökelpoisia: ! - tärkeää; ? - tätä en aivan ymmärtänyt; !? - onkohan asia todella näin / olen itse eri mieltä; E - esimerkki
6. Käytä tärkeiden asioiden ja avainsanojen esiin nostamiseen alleviivauksia, ympyröintejä ja suuria kirjaimia.
7. Muistiinpanoja voi tehdä myös käsitekartan muotoon. Käsitekartta auttaa jäsentämään erityisesti käsitteiden välisiä suhteita.

Muistiinpanoja kannattaa hyödyntää myöhemmin esimerkiksi tenttiin valmistautumisessa ja esseiden laatimisessa. Kirjallisuudesta, artikkeleista ja luennoista tehdyt muistiinpanot ovat hyödyllisiä myös seminaari- ja opinnäytetöitä laadittaessa.

POHDINTATEHTÄVÄ 3:

Muistiinpanotekniikat

Tehtävävaihtoehto 1: Muistiinpanojen tekeminen. Perehdy muistiinpanojen tekemisen ohjeisiin. Kirjoita jollain luennolla, oppitunnilla tai kokouksessa muistiinpanot annettujen ohjeiden mukaan. Kerro, mistä aiheesta teit muistiinpanot uudella tavalla ja pohdi, oliko uusi tapa parempi kuin vanha tapasi tehdä muistiinpanoja. Mitä kehitettävää vielä huomasit? Miten voisit tehostaa muistiinpanojen tekemistä?

Tehtävävaihtoehto 2: Käsitekartan laatiminen. Perehdy käsitekartan teko-ohjeisiin. Laadi käsitekartta jostain aiheesta, esimerkiksi lukemastasi kirjasta tai sen osasta, opetustilanteesta tai kokouksesta. Pohdi, miten käsitekartta auttoi jäsentämään asiaa ja aktivoimaan aikaisempaa tietoperustaa asiasta. Mikä käsitekartassa oli hyvää tai miksi se ei toiminut? Pohdi, miten voisit hyödyntää käsitekarttoja jatkossa.

4. Lukemalla oppii

Lukemisen merkitys

Lukutaito on kiistämättä yksi meidän tärkeimmistä taidoistamme. Oppia voimme toki muullakin tapaa vaikkapa kokemuksen kautta, kuuntelemalla ja katselemalla. Kuitenkin opiskelussa suurimman osan tiedoistamme hankimme lukemalla. Ei riitä, että lukutaito on omaksuttu lapsuudessa. Lukutaitoa täytyy harjaannuttaa ja kehittää jatkuvasti. Opiskelulukemisessa ongelmia liittyy jo siihen, miten seuloa informaation tulvasta se olennainen, mitä ylipäänsä kannattaa lukea.

Mitä taitoja tarvitaan?

Oletko kokenut ongelmaksi hahmottaa keskeistä sisältöä erityisesti pitkistä teksteistä? Jos tekstiä lukee liian yleisellä tasolla, muistiin jää vain hyvin vähän yksityiskohtaista tietoa. Yksityiskohtaista tietoa tarvitaan, kun muodostetaan ylemmän tason merkityksiä tekstistä ja hahmotetaan keskeistä sisältöä. Jos taas lukee liian yksityiskohtaisesti tekstiä, ei lyhykestoinen muisti liian suuren kuormituksen vuoksi pysty erottamaan oleellista eli muodostamaan näitä ylemmän tason merkityksiä. Oppimisen kannalta paras lukutapa löytyy näiden kahden ääripään väliltä.

Seuraavassa on lueteltu ymmärtävään lukemiseen liittyviä keskeisiä taitoja hierarkkisesti järjestettynä.

1. Yksityiskohtien paikantaminen

- Yksityiskohtien tunnistaminen ja toistaminen.
- Tosiasioiden löytäminen tekstistä.
- Tunnistetaan faktoja, pystytään kirjoittamaan muistiin tekstin tosiasiat.
- Pystytään esittämään tekstissä esitettyjä keskeisiä asioita omin sanoin, pystytään ryhmittelemään asioita.
- Sovitetaan yhteen tekstin tosiasioita jne.

2. Yksinkertaiset päättämisen taidot

- Sanojen ymmärtäminen kontekstissa.
- Tapahtumien järjestyksen tunnistaminen.
- Syy-seuraussuhteiden tunnistaminen.
- Vertailu ja vastakohtien asettelu.

3. Monimutkaiset päättämisen taidot

- Kyky tehdä johtopäätöksiä sen jälkeen, kun on lukenut pitempiä kappaleita.
- Keskeisten ajatusten ymmärtäminen. Pystytään erottamaan oleellinen ja epäoleellinen; pystytään kirjoittamaan yhteenveto.
- Seurausten ennustaminen.

4. Arviointi

Arviointi edellyttää tekstin sisällön vertaamista johonkin ulkopuoliseen kriteeriin. Kriittinen arviointi vaatii lukijalta tekstin ulkopuolista tietoa, näkemystä käsiteltävästä asiasta. Spontaanin mielipiteen tai arvostelman lausuminen ei ole todellista arviointia.

Arvioivassa, kriittisessä lukemisessa pystytään tarkastelemaan tekstissä käsiteltyjä asioita monesta näkökulmasta. Siinä pystytään yhdistämään tekstin tosiasiat ja omat ideat yleistysten ja johtopäätösten tekemiseksi. Lisäksi pystytään erottamaan mielikuviutus, tosiasiat ja mielipiteet sekä pystytään ratkaisemaan, mille tosiasioille ja perusteluille johtopäätökset nojaavat. Yksilöidään yleistyksiä tai päätelmiä tukevia tietoja ja pohditaan niiden kattavuutta.

5. Luova lukeminen

Luetun tekstin pohjalta syntyy uutta ajattelua, esimerkiksi oman maailmankuvan hahmottamista, teorioiden, omien ajatusmallien rakentelua jne.

6. Soveltava lukeminen

Tämä lukemisen taso on usein esillä, kun puhutaan toimivasta, funktionaalista lukutaidosta. Suurimmassa osassa työtehtäviä työntekijän täytyy pystyä soveltamaan lukemaansa (esim. kirjalliset ohjeet). Tämä on ollut eräs keskeinen vaatimus, jonka työelämän muutokset ovat tuoneet mukanaan.

Harjoittele ymmärtävän lukemisen taitoja

Kuten edellisestä tarkastelusta voi päätellä, lukeminen ei ole pelkkä tekninen suoritus vaan se on vaativaa ajattelua. Lukemistekniikoista puhuttaessa ne hyvin helposti liitetään vain lukemisnopeuden tehostamiseen ja siihen tähtäävään harjoitteluun. Tärkeintä on hallita joustava lukunopeuden käyttö.

Tämä merkitsee mm. sitä, että tekstin vaikeutuessa täytyy käyttää enemmän aikaa keskeisen löytämiseen ja sen ymmärtämiseen. Ymmärtämiseen on yhteydessä myös se, miten kiinnostava ja tärkeä tekstin odotettu sisältö on meille. Tärkeät asiat muistetaan paremmin.

Lukemisen lajeja ja lajityyppejä

Katri Sarmavuori (Kohti aktiivista, ymmärtävää ja oppivaa lukemista, 1993) erottelee lukemisen lajeja ja mainitsee yhdeksi tällaiseksi lukemalla oppimisen. Sitä hän luonnehtii seuraavasti. Se on:

- Syventyvää opiskelutyyppistä lukemista.
- Tekstin jäsentelyä ja muistiinpanojen tekemistä.
- Itseltä kyselyä ja asian kertaamista.
- Erikoissanaston oppimista.
- Tietotekstien ja tieteellisten tutkimuksien lukemista.

Opiskelulukeminen yliopistossa on juuri oppimiseen tähtäävää lukemista. Erityisen hyvin lukemisen tyylin muuttumisen huomaa esim. lukiosta yliopistoon opiskelemaan tuleva opiskelija. Uudella tieteenalalla on opeteltava uusi käsitteistö, jonka varassa "valloittaa" uusia tekstejä.

Oman lukijatyyppin analysointi on aina mielenkiintoista ja antoisaakin. Voit miettiä Richard Bambergerin (1984) lukijatyyppien jakoa. Mitä tyyppiä itse edustaisit? Hänen neljä lukijatyyppiään ovat:

- Romanttiset lukijat. He pitävät fantasioista ja seikkailuista.
- Realistiset lukijat pitävät realistisista kertomuksista.
- Älylliset lukijat pitävät tietokirjoista ja opettavaisista kirjoista.
- Esteettiset lukijat pitävät runoista ja kielikuvista.

Ehkä mielenkiintoisempi opiskelulukemisen arvioinnin kannalta on Tuula Uusi-Hallilan (Aineistoaine ja tekstien keskustelu, 1995) lukijatyyppierottelu ohittajiin, toteajiin ja aktiivisiin lukijoihin:

Ohittajat ohittavat lähtötekstin (aineiston) ja kirjoittavat omia ajatuksiaan ja näkemyksiään. He

ovat huonoja lukijoita, mutta voivat olla hyviä kirjoittajia. He tuntevat, että heillä on niin paljon sanottavaa, että he eivät malta syventyä toisten ajatuksiin ja alkaa kyseenalaistaa ja työstää niitä.

Toteajat perehtyvät huolellisesti muiden ajatuksiin ja referoivat niitä. Heillä on harvoin asiasta omaa sanottavaa vaan he tyytyvät toisten ajatuksiin ja näkemyksiin.

Aktiiviset lukijat työstävät toisten tekstejä ja kehittävät niiden ajatuksia edelleen. He ovat hyviä lukijoita.

Voidaan myös ajatella, että lukija saattaa olla "sekatyyppikin". Paljon riippuu tekstin sisällöstä ja omasta motivaatiosta tekstin lukemiseen. Toiset tekstit mielletään tärkeiksi ja niihin paneudutaan, kuin taas toiset tekstit sanan mukaisesti ohitetaan.

Lukemistekniikkoja

Seuraavassa esitellään joitakin lukemistekniikkoja ja -strategioita. Voit kokeilla tekniikoita omaan lukemiseesi. Jokainen voi poimia sellaisia asioita tekniikoista kuin se kunkin henkilön lukemistapaan sopii. Yleensä on vaikea lähteä puhtaasti soveltamaan jotakin ulkopuolelta tuotua tekniikkaa omaan lukemiseensa. Viisaampi etenemistapa on hakea aina jotakin itselle sopivaa ja lähteä vähitellen parantamaan lukemistaan. Usein jo se, että tutustuu erilaisiin tekniikoihin antaa virikettä ja innostaa oman ajattelun ja lukemisen tarkkailuun.

Itsekyselytekniikka

1. Lukemisen suunnittelu

Seuraavassa hahmotetaan sitä, miten itselle tehtyjä kysymyksiä voi hyödyntää jo ennen lukemista. Lukemiseen voi orientoitua esim. seuraavien kysymysten avulla:

- Millaista ymmärtämistä edellytetään (sanatarkkaa, pääasiat vai uusi tieto)?
- Miten olisi järkevää aloittaa lukeminen? Mitä vaiheita minun tulisi ottaa huomioon lukemisessa?

2. Lukemisen kontrollointi

Kysymykset, joita voi tehdä lukemisen aikana itselleen:

- Mihin kirjoittaja pyrkii?
- Mitkä ovat kirjoittajan tavoitteet?
- Miksi henkilöt käyttäytyvät tällä tavalla?
- Mitä perusteita minulla on tällaisille johtopäätöksille?
- Miten ymmärtämiseni edistyy?
- Mitä ongelmia tämä lukeminen minulle tuottaa?
- Mitä tämä kohta (sana tai lause) tarkoittaa?
- Onkohan tässä jokin virhe?
- Mikä on tämän kappaleen pääajatus?
- Miten tämä kirjoitus mahtaa päättyä?

3. Luetun arviointi

Lukemisen jälkeen voi itselleen esittää esimerkiksi seuraavat kysymykset.

- Mikä oli tekstin pääajatus? Oliko tekstin ymmärtäminen minulle vaikeaa?
- Mikä ymmärtämisessä oli helppoa ja mikä vaikeaa?
- Mitä menetelmiä käytin tekstin ymmärtämiseksi?
- Mitä menetelmiä käytin, kun esiintyi ymmärtämisongelmia?
- Mitkä menetelmät tuntuivat tehokkaimmilta?
- Missä kohdin ymmärtämisessäni olisi parantamisen varaa?
- Mikä minua eniten kiinnosti tekstissä?

Tällainen kysely tuntuu tarkoituksenmukaiselta juuri opiskelulukemisessa. Kuten voit huomata, kysymys on yhtä paljon lukutaidon parantamisesta kuin tekstisisällön opettelemisesta. Aluksi saattaa tällainen kysely tuntua työläältä. Varsin pian lukijalle kuitenkin alkaa hahmottua oman lukemisen kannalta olennaiset kysymykset. Parhaimmillaan tällainen sisäinen kyseleminen tavallaan automatisoituu ja muuttuu luonnolliseksi osaksi lukemista.

SQ3R-strategia

Mitä SQ3R tarkoittaa:

- S = survey (silmäily)
- Q = question (kysymysten teko)
- R1 = read (luetaan teksti)
- R2 = recite (tehdään selkoa)
- R3 = review (kerrataan)

S = Survey (silmäily)

Arvioidaan luettavia kirjoja tai tekstejä. Esimerkiksi kuka kirjoittaa (miten kirjoittaja noteerataan alalla) ja mitä (kirjan nimen perusteella).

Kirjoittajan esipuhe sisältää vastauksen siihen miksi kirja on kirjoitettu ja mitä kirjan halutaan palvelevan. Sisällysluettelo tulisi lukea hitaasti ja ajatuksella. Se sisältää paljon tietoa. Johdannosta, eri kappaleiden yhteenvedoista, koko kirjan yhteenvedosta, lukujen ja kappaleiden pää- ja alaotsikoista, erikoissanastosta, kuvista, diagrammeista, kartoista ja muusta visuaalinen materiaalista saa runsaasti lisävihjeitä kirjan sisällöstä.

Myös varsinaista tekstiä voi silmäillä. Silmäily antaa yleisvaikutelman kirjoittajan tyylistä ja tekstin organisoinnista. Erilaiset kirjasintyyppit (harvennus, kursivointi) auttavat silmäilyä. Kirjan silmäilyn jälkeen kirjan tekstiä tarkastellaan kappale kappaleelta, paneutuvasti, ajatuksella. Kirjan kokonaissilmäilyn perusteella tulisi pystyä jo päättelemään kappaleiden yleinen sisältö pääpiirteissään.

Kaiken kaikkiaan silmäilyprosessin aikana lukija voi päätellä mm. miten vaikeaa materiaali on tai miten tuttua asiaa se sisältää.

Q = Question (kysymysten teko)

Silmäilyprosessin aikana lukijalla tulisi herätä kysymyksiä tekstin kirjoittajan tarkoituksista ja tekstin sisällöstä. Kysymysten laadinta voi perustua esimerkiksi otsikoiden kääntämiseen kysymysten muotoon. Aluksi tämä saattaa tuntua hankalalta. Harjoitella voi mm. laittamalla kysymykset näkyviin paperille.

Kysymysten avulla tekstiä arvioidaan monesta näkökulmasta. Kysymykset saattavat vaatia erityyppisiä lähestymistapoja tekstiin, esimerkiksi:

1. Muistamista (mieleenpalauttamista)
2. Arviointia
3. Vertailua
4. Tunnistamista
5. Yhteenvedon laatimista
6. Keskustelua

7. Analysointia
8. Induktiivista (yksityisestä yleiseen) ja deduktiivista (yleisestä yksityiseen) etenevää päättelyä

R1 = Luetaan koko kirja

Jotta edellisessä vaiheessa tehtyihin kysymyksiin voi vastata, teksti on luettava huolella. On pyrittävä lukemaan syvällisesti, aktiivisesti ja ymmärtämiseen pyrkien. Lukiessa pidetään mielessä kysymykset (esim. otsikoiden kääntämiskysymykset) tai itse kehitellyt kysymykset.

Vastaaminen edellyttää mm.

1. Pääasioiden hahmottamista
2. Pääasioita tukevien yksityiskohtien hahmottamista
3. Kirjoittajan tarkoitusten selvittämistä
4. Tapahtumien etenemisen tajuamista
5. Asioiden välisten suhteiden analysointia
6. Joustavan lukemisopeuden käyttöä

R2 = Tehdään itselle selkoa luetusta

Katsomatta kirjaan lukijan täytyisi yrittää rakentaa uudelleen lukemansa omin sanoin. Lukija yrittää suhteuttaa lukemansa aikaisempaan tietämykseensä asiasta ja yrittää vastata silmäilyvaiheen aikana kehittelemiinsä kysymyksiin. Tällaista selvitystä voi tehdä monella tavalla. Lukija voi yksinkertaisesti puhua ääneen itselleen. Hän voi myös kirjoittaa muistiin joitakin avainsanoja tai hän voi selvittää lukemaansa jollekin toiselle. Jos lukija ei ole vielä siinä vaiheessa, että pystyisi tekemään kysymyksiä, hyvä tapa on pysähtyä joka kappaleen jälkeen ja tehdä yhteenveto pääasioista ja/tai yrittää palauttaa mieleen esitetyt asiat.

Tällainen itselle selvittäminen auttaa muistamista, säästää luku-aikaa, auttaa keskittymisessä, johdattaa lukijan korjaamaan vääriä johtopäätöksiä. Luetun kertaaminen ja pohtiminen helpottaa lukija huomaamaan puutteellisen ymmärryksen, nostaa esille keskeisiä asioita, pakottaa lukijan asettamaan tavoitteita ja miettimään lukemisen tarkoituksia. Kertaaminen auttaa oppijaa rakentamaan itseluottamusta ja rakentamaan asioiden välisiä suhteita. Selvitys täytyy tehdä jokaisen laajemman luvun jälkeen.

R3 = Koko kirjan kertaaminen (edellistä vaihetta kokonaisvaltaisempi ja syvällisempi)

Tässä vaiheessa kerrataan muistiinpanojen tai uudelleenlukemisen avulla. Tämä vaihe on parhaimmillaan kriittisen lukemisen ja ajattelemisen harjoittelua.

Teksti kerrataan:

1. uudelleen lukemalla tai 2. muistelemalla, jolloin koko teksti selvitetään itselle keskustelemalla toisten kanssa ja tekemällä yhteenvetoja luetusta.

Tällainen kertausmuoto rohkaisee itsenäistä ajattelua, auttaa sulauttamaan, yhdistämään ja järjestämään tietoa. Se on tavoitteellinen kertausmuoto, jonka yhteydessä voidaan miettiä sovelluksia. Perustan kertaukselle voi muodostaa opiskelijan kehittelemä luonnos, jäsentely, lukijan kehittelemät kysymykset, huolella tehdyt muistiinpanot tai kirjan alleviivaukset.

Kertauksen tulisi olla enemmän kuin katsaus luettuun tai kirjan uudelleen lukeminen. Sen tulisi tuottaa laajentunut ja uudelleenorganisoidun käsitys siitä, mitä luettaessa on opittu. Kertauksen tulisi olla tekstin kriittinen uudelleentarkastelu, jonka päämääränä on sisällön integrointi ja hyödyllisten yleistysten tekeminen. Kertaus saattaa tarjota mahdollisuuden nyt luetun materiaalin ja aikaisemmin luetun materiaalin vertaamiselle tuloksella, että molemmat materiaalit muistetaan ja ymmärretään paremmin.

ARMS-strategia

ARMS tarkoittaa sanoja Anticipate, Read, Map ja Summarize. Strategia auttaa yhdistämään tekstin tietoa aiempiin tietoihin ja kokemuksiin.

Vaiheet:

- Lue tekstin otsikko.
- Ennakoi tekstin sisältöä.
- Kirjoita 5-7 asiaa, joita teksti voisi käsitellä. Vertaile ja täydennä listaasi kuultuasi ryhmäsi muiden jäsenten ennakoinnista.
- Piirrä keskeisistä oletuksista kartta.
- Lue teksti silmäillen.
- Tee muistiinpanoja, alleviivaa ydinkohtia, kirjoita tukisanoja.

- Kokoa tekstin keskeiset käsitteet korteille.
- Järjestä kortit merkitysten mukaan.
- Piirrä sisällöstä merkityskartta.
- Kirjoita kartan pohjalta tiivistelmä.

Vertaile tekstin käsittekarttaa oletusten karttaan. Mieti mitä uutta opit?

ERRQ-strategia

ERRQ tarkoittaa sanoja Estimate, Read, Respond ja Question. Strategia auttaa kysymään ja yhdistämään omaa kokemustietoa tekstin tietoon.

Vaiheet:

- Lukijalle selvitetään, että lukeminen on ennakoarviointia ja tekstiin reagoointia. Lukijat valitsevat luettavan tekstin ja arvioivat, miten pitkälle he pääsisivät ymmärtäen lukemansa ja missä tulisi ymmärtämisvaikeuksia. Vaikeat kohdat alleviivataan.
- Luetaan teksti. Kukin kiinnittää huomion mielikuviinsa, tunteisiinsa ja kokemuksiinsa. Kerrotaan niistä toisille suullisesti tai kirjallisesti.
- Lukijat selostavat omin sanoin tekstin sisällön ja kirjoittavat siitä tiivistelmän. Laaditaan suullisia tai kirjallisia kysymyksiä lukemastaan tekstistä.

Yleiskatsaustekniikka

Strategia tarjoaa systemaattisen lähestymistavan sisältöön tutustumiseksi:

- Otsikon analysointi.
- Alaotsikoiden analysointi.
- Kuvien analysointi.
- Johdattelevat kappaleet.
- Päätelmäkappaleet.
- Pääidean erottaminen.

PORPE-strategia

PORPE tarkoittaa sanoja Predict (ennusta), Organize (järjestä), Rehearse (toista), Practice (harjoittele) ja Evaluate (arvioi). Strategian tarkoituksena on auttaa opiskelijaa

- 1) aktiivisessa suunnittelussa, ohjailussa ja oppimisen arvioinnissa,
- 2) valmistaa esseen kirjoittamiseen ja

- 3) käyttää kirjoittamista oppimiseen, edistää kirjoittamalla oppimista.

Tutkimusten mukaan hyvät lukijat:

- 1) selvittävät lukemisen tarkoituksen ja ymmärtävät tehtävän eksplisiittiset (ilmaistut) ja implisiittiset (kätketyt) vaatimukset,
- 2) tunnistavat viestin tärkeät aspektit,
- 3) kiinnittivät huomion pääsisältöön,
- 4) varmistavat ymmärtämisensä,
- 5) kysyivät itseltään, oliko tarkoitus saavutettu ja
- 6) korjaavat menettelyään, jos huomaavat ymmärtäneensä jotakin väärin.

Itsenäisen tekstistä oppimisen vaiheet

Opiskelu on paljon tentteihin ja kokeisiin lukemista. Tätä varten on kehitelty erilaisia lukemisstrategioita, joita on jo edellä esitelty. Erilaisista strategioista tutkija Pirjo Linnakylä on yhdistänyt "suomalaiset" ohjeet:

1. Lue opiskeltavan tekstin pääotsikko ja mahdolliset alaotsikot.
2. Ennusta otsikoiden ja vihjetietojen perusteella luettavan tekstin sisältö.
3. Arvioi tekstin tarkoitus, kiinnostavuus ja hyödyllisyys.
4. Lue teksti. Alleviivaa ja kirjoita marginaaleihin: muistiinpanoja, kysymyksiä ja ajatuksia, joita lukemisen aikana herää.
5. Laadi tekstin keskeisimmistä ajatuksista miellekartta.
6. Kirjoita tiivistelmä keskeisimmästä sisällöstä.
7. Kirjoita omia ajatuksia tai mielipiteesi tekstin aiheesta.

POHDINTATEHTÄVÄ 4:

Lukemistekniikat

Analysoi omaa lukemistekniikkaasi esiteltyjen tekniikoiden valossa. Millaisia vahvuuksia ja toisaalta kehittämiskohteita omassa lukemistekniikassasi on? Saitko ideoita tai oivalluksia?

5. Kirjoittamalla jäsenetään tietoa

Kirjoittamalla oppii

Yliopisto-opintoihin kuuluu oleellisena osana kirjoittaminen. Kirjoittamista voi oppia samoin kuin kirjoittamalla voi oppia. Näin ollen ei suinkaan tarvitse olettaa, että kaikki erilaiset kirjoitustyöt onnistuisivat heti täydellisesti, vaan parempi olisi omaksua eräänlainen prosessikirjoittamisen ajatus koko yliopisto-opintoja varten. Kirjoitelmat muovautuvat kerta kerralta sujuvimmiksi ja tarkoituksenmukaisemmiksi, ja kirjoittamisen aloittaminen helpottuu. Tämä ei tietenkään tapahdu itsestään, vaan vaatii jatkuvaa huomion kiinnittämistä kirjoittamiseen ja sen kehittämiseen. Toisinaan saattaa tuntua, että kirjoittamisesta ei kerta kaikkiaan tule yhtään mitään olipa kirjoittaja kuinka hyvä tahansa. Tällaisesta tilanteesta ei kannata lannistua, vaan se pikemminkin kuuluu "kirjoittamisen tuskaan". Silloin kun kirjoittamisesta ei tule mitään on viisainta antaa tekstin olla vähän aikaa rauhassa ja ottaa siihen etäisyyttä. Sitä ei kuitenkaan saa jättää rauhaan liian pitkäksi aikaa, vaan kirjoitelman pariin on palattava pienen hengähdystauon jälkeen, jotta pääsee nopeasti takaisin kiinni asiaan.

Kirjoittamisen yhteyttä oppimiseen on tutkittu ja tutkimukset osoittavat, että kirjoittaminen helpottaa asiakokonaisuuksien jäsentämistä sekä yhteyksien löytämistä eri asioiden välille. Kirjoittamalla siis oppii! Kirjoittamalla voidaan asiasisältöjen oppimisen lisäksi kehittää kommunikointitaitoja. Kuitenkin edellytyksenä oppimiselle on se, että pyritään pois tietoa toistavasta kirjoittamisesta kohti tietoa uudelleen jäsentävään ja tuottavaan kirjoittamiseen. Pelkkä asioiden kopiointi ei siis riitä vaan on ajateltava ja puettava ajatuksensa tekstiksi, vertailtava tekstejä ja niiden sisältöjä, koottava yhteenvetoja jne. Tämän lisäksi on vielä ajateltava lukijaa; ymmärtäisinkö itse kirjoittamaani tekstiä. Kaiken kaikkiaan hyvä kirjoitelma sisältää hyvin monenlaisia elementtejä ja oppimisen kannalta on sitä parempi, mitä syvällisemmin pyrkii ymmärtämään sekä lähdeaineistoa että tuottamaansa tekstiä.

Miksi yliopistossa kirjoitetaan paljon?

Yliopistossa kirjoittaminen on hyvin näkyvässä roolissa, onhan yliopisto tiedeyhteisö, jonka tehtävänä on tuottaa uutta tietoa. Voidaan sanoa, että yliopistossa kirjoittaminen on yksi kommunikaation väline samalla kun se on yksi tehokas tapa oppia ja opiskella. Kirjoittamisen avulla voi "ottaa selvää omista ajatuksistaan" ja keskustella sekä itsensä mutta myös muiden tiedeyhteisön jäsenten kanssa. Akateemisessa yhteisössä kirjoittamisella on erityinen asema siitä syystä, että tieteellisen työn tulokset saavat hyväksytyt aseman vasta, kun työprosessi ja työn tulokset on esitelty ja arvioitu kollegojen toimesta ja kun ne on kuvattu kirjallisessa muodossa.

Miten kirjoittamista voi kehittää?

Yliopisto-opintojen alkuvaiheessa on hyvä alkaa kiinnittää huomiota oman tiedekunnan ja laitoksen kirjoittamissääntöihin samoin kuin oman tieteenalan kirjoittamistyyliin. Tämä tieteenalan kirjoitustyyli tarkoittaa mm. oman oppiaineen tapa käyttää käsitteitä ja viittauksia.

Itse kirjoittamista ja kirjoittamisen kehittämistä voidaan kuitenkin tarkastella myös irrallaan näistä tieteenalakohtaisista "säännöistä". Yliopistossa olisi hyvä pyrkiä kohti asiantuntevaa kirjoittamistyyliä. Tämä tarkoittaa sitä, että kirjoittaja osaa valita kirjoitustyyliinsä aiheen, kirjoitustehtävän sekä kohderyhmän eli oletettujen lukijoiden mukaan.

Aloitteleva kirjoittaja usein lähtee kirjoittamaan tekstiä suoraan kovalla vauhdilla pohtimatta sitä, kenelle hän kirjoittaa, millaisia ihmisiä ovat tekstin lukijat, mikä olisi sopiva kirjoitustyyli ja millaisia vaatimuksia tämän tyyppinen kirjoitelman laji tuo mukanaan. Hän vain luettelee kaikki ne asiat mitkä hänen mielestään on syytä tämän otsikon alla ottaa esille. Aloitteleva kirjoittaja voi olla hyvinkin kirjoittamaan, mutta hänen lähestymistapansa kielii siitä, ettei kirjoittaja ole tottunut tieteelliseen tapaan tuottaa erilaisia tekstejä.

Asiantuntevan kirjoittajan tekstistä näkyvä kokonaisvaltainen ote, jossa kirjoittaja ei ole liikaa kiintynyt tekstiinsä vaan kykenee tarkastelemaan omaa tekstiään objektiivisesti. Hän pystyy

irrottautumaan tekstistään ja tarkastelemaan sitä oletetun lukijan silmin. Asiantuntijan kirjoittamisprosessi on pidempi ja paremmin suunniteltu kuin aloittelijan, sen sijaan se ei välttämättä ole yhtään tuskattomampi tai helpompi kuin aloittelijan kirjoittamisprosessi, vaikeuksia tuottavat asiat vain ovat erilaisia kuin aloittelijalla. Asiantuntija suunnittelee, mitä asioita aikoo ottaa tekstiinsä mukaan ja miten niitä aikoo käsitellä. Hän muistaa myös kertoa lukijalle omasta lähestymistavastaan ja mm. näin johdatella lukijaa läpi koko tekstinsä. Tyylin muotoileminen on asiantuntijalle aikaa vievä kokonaisuus; tyylin ja sisällön tulee vastata toisiaan. Eli kirjoittamiseen on varattava aikaa, olipa sitten kuinka taitava kirjoittaja tahansa. Tässä taas päästään siihen, että ajankäytön suunnittelu on olennaista onnistuneen oppimiskokemuksen saavuttamisessa.

Kirjoittamisen kehittämisen yksi elementti on lukeminen. Vaikka kirjoittamista oppii kirjoittamalla, toimii lukeminenkin erittäin hyvänä apuna kirjoittamisen kehittämisessä. Erilaisten tekstien lukeminen laajentaa sanavarastoa, tutustuttaa erilaisiin kirjoitustyyliin ja avartaa ajattelua. Näistä kaikista elementeistä on hyötyä tieteellisessä, ja kaikessa muussakin, kirjoittamisessa.

Strateginen kirjoittaminen

Kirjoittamisessa voidaan erottaa kaksi tapaa: tietoa toistava kirjoittaminen ja tietoa muokkaava kirjoittaminen. Tiedon muokkaukseen perustuva kirjoittamisstrategia on tyypillinen kokeneille kirjoittajille. Heidän kirjoittamisensa on suunnitelmallinen prosessi, jota voidaan verrata ongelmanratkaisuun. Tiedon muokkaukseen perustuva tuotos ottaa lukijan huomioon, mutta mikä tärkeintä - se myös edistää kirjoittajan omaa ajattelua. Kokeneen kirjoittajan työskentelyä voidaan kuvata esimerkiksi seuraavien vaiheiden kautta. Näitä vaiheita soveltaen voi edesauttaa strategiseksi, kokeneeksi kirjoittajaksi kehittymistä.

1. VAIHE – VALMISTAUTUMINEN

- tehtävän tai aiheen määrittely ja selvittäminen itselle
- kirjoittamissuunnitelman laatiminen
-

2. VAIHE – KYPYSYMINEN

- ideoiden kokoaminen (esimerkiksi käsittekarttojen ja muistiinpanojen avulla)
- ideoiden organisointi (esimerkiksi alustavan kappalejaon tai sisällysluettelon luonnostelu)
- aiheen pohtiminen lukijan näkökulmasta (mitä asioita lukija haluaisi tietää tästä asiasta, missä muodossa ne tulisi ilmaista)

3. VAIHE – OIVALLUS JA VARSINAINEN

KIRJOITTAMINEN

- tekstin varsinainen tuottaminen
- tekstin tarkasteleminen uudelleen
- muokkaus
- lopulliseen muotoon päätyminen

4. RATKAISUJEN TESTAAMINEN

- koko tekstin rakenteen ja ilmaisujen johdonmukaistaminen
- kieliasun tarkistaminen
- sisällöllinen viimeistely

Erilaisia kirjoitelmia

Referaatti on lyhennelmä. Referaatilla tai selostuksella tarkoitetaan teoksen, artikkelin, asiakirjan tai joidenkin tapahtumien pääkohtien sisällöstä kertovaa esitystä. Se on siis suppea, pääkohdat esittelevä lyhennelmä tai selostus, jossa lukija tutustutetaan referoituun tekstiin.

Ennen kuin alat koota referaattia, sinun tulisi päättää millä tyyllillä lähdet referaattia tekemään. Yleensä on kaksi vaihtoehtoa: puhdas referaatti tai kommentoiva referaatti. Tärkeää on huomata, ettei näitä kahta tyyliä tule sekoittaa. "Puhdas referaatti" on sellainen lyhennelmä tai selostus, jossa referoitavaa aineistoa ei kommentoida mitenkään. Se pelkästään selostetaan lyhennelmänä. Puhdas referaatti ei siis sisällä referaatin kirjoittajan omia mielipiteitä, arviointeja tai päätelmiä. Sen sijaan "kommentoivassa referaatissa" kirjoittajan omat kommentit asiasta tulevat esille, oikeastaan koko asian esittely tapahtuu kommentoiden referoijan omien kannanottojen kautta. Tässä on kuitenkin erittäin tärkeää, että muistaa esitellä referoitavan tekstin kokonaan.

Referaatin kirjoittamisessa avainasioita ovat kyky löytää olennainen siitä, mitä kirjoittaja on sanonut ja kommentoivassa referaatissa kyky arvioida tekstiä. Puhtaassa referaatissa ei välttämättä tarvita johdantoa ja pohdintaa, mutta kommentoivassa referaatissa nämä elementit on syytä olla mukana. Johdannossa voidaan esim. esitellä näkökulma. Josta referoitua tekstiä lähestytään ja päätännössä puolestaan esittää kommentoiva yhteenveto.

Alustus on keskustelun pohja

Alustus kertoo mistä asiasta haluat keskustella ja millainen on sinun mielipiteesi siitä. Alustuksella tarkoitetaan usein ryhmä- tai seminaarityöskentelyn keskustelun pohjaksi valmisteltua kirjoitelmaa, joka joko luetaan työskentelyn alussa tai jaetaan etukäteen kaikille osallistujille tutustuttavaksi. Alustus kootaan joko ennalta yhdessä sovitun materiaalin pohjalta tai sen laatijan itse valikoiman materiaalin pohjalta.

Alustus eroaa referaatista siten, että se kyllä pohjautuu ja tukeutuu lähdeaineistoon, mutta sisältää arviointia ja kyseenalaistamista sekä etsii keskeisiä teemoja, joista halutaan keskustella. Alustuksessa painottuu alustajan osuus toisin kuin referaatissa kirjoittajan osuus. Alustajan näkemys asiasta tulee esille mm. siten, että alustuksessa olisi hyvä ehdottaa joitakin teemoja keskustelunaiheiksi. Tenttivastausta kutsutaan usein esseeksi

Tenttivastauksissa on tullut tavaksi suosia ns. esseevastauksia. Tarkasti ottaen tenttivastaukset ovat kuitenkin kaukana esseestä. Ne harvoin sisältävät rakenteellisesti esseen elementtejä kuten johdannon, käsittelyosan, pohdinnan, lähdeviitteet, sisällysluettelon ja lähdeluettelon. Ei tämä toki tentissä ole tarkoituksenmukaistakaan.

Tenttivastauksissa essee tarkoittaa käytännössä pahimmillaan usein sitä, että opiskelija kirjoittaa paperille kaiken sen minkä muistaa ilman omaa pohdintaa. Tenttiolosuhteet saattavat aiheuttaa sen, että tällainen tapa on tehokkain, koska aika on rajoitettu. Kuitenkin hyvä tenttivastaus sisältää muutakin kuin luetun referoimista. Useissa aineissa tenttivastaukselta vaaditaan samalla tavalla asioiden pohtimista kuin esseessäkin, yhteyksien löytämistä

eri asioiden välille ja toki käytännön sovellusten löytäminenkin on suotavaa.

Esseessä tuot esille oman pohdinnan aiheestasi

Esseetä voi lyhyesti määritellä pohdiskelevaksi kirjoitelmaksiksi, joka perustuu lähdeaineistoon ja jota kirjoittaja tarkastelee omalla persoonallisella tyyllillään. Olennaista on, että kirjoitelmassa tulee esille kirjoittajan oma näkemys ja perehtyneisyys aiheeseen. Tämä näkyy esseessä siten, että kirjoittaja pystyy irrottautumaan lähdeaineistosta ja tarkastelemaan sitä omakohtaisesti sekä myös tieteellisesti argumentoimaan aihetta. Essee sisältää kyseenalaistamista, pohdintaa, vertailua, arviointia, asioiden oikeaksi tai vääräksi osoittamista sekä perusteluja. Esseessä vaaditaan siis tietyllä tavalla kahdenlaista otetta: sen on oltava tieteellistä argumentointia, jota väritetään persoonallisella kirjoittamistyyllillä ja omilla näkökulmilla.

Esseen kirjoittajalla on oltava sanottavaa aiheesta eli essee on enemmän kuin referaatti. Esseen kirjoittaminen on aikavievää ja vaativaa työtä. Kirjoittajan on varattava runsaasti aikaa lähdeaineistoon perehtymiseen, aiheensa valintaan ja rajaukseen sekä aiheen pohdiskeluun. Aiheen tunteminen syvällisesti, omakohtainen näkemys ja persoonallinen ote vaativat asian kypsytelyä mielessä.

Esseen rakenne on usein seuraavanlainen: johdanto, käsittelyosa ja pohdinta. Se on laajuudeltaan lyhyehkö, muutamasta liuskasta pariin kymmeneen liuskaan aiheen valinnasta, rajauksesta ja tyylistä riippuen. Kirjoitustyyli on esseessä vapaa, mutta sen tulee kuitenkin olla yleistajuinen. Tämä tarkoittaa sitä, että kirjoittajan tulee ottaa huomioon, että lukijat eivät välttämättä tunne kehyskertomuksia ja taustoja. Tietysti on syytä huomioida esseen kirjoittamisessa myös oman tieteenalan kirjoituskäytännöt.

Esseen kirjoittamiseen liittyy useita muotoseikkoja sekä esseen rakenteelliseen puoleen että lähdeviitteiden merkitsemiseen. Aluksi muotoseikat tuntuvat työläiltä muistaa, mutta ajan myötä jokainen oppii käyttämään niitä sujuvasti ja samalla tekstin tuottaminen ja jäsentely helpottuvat.

Tiedekunnittain on eroja siinä, miten esim. lähteet merkitään tekstiin. Järkevintä onkin tutustua perusteellisesti oman tiedekunnan "kirjoitussääntöihin" heti opiskelun alussa (löydät ohjeet oman tiedekuntasi verkkosivuilta). Näin pääsee nopeasti kiinni siihen kirjoituskulttuuriin, jota joutuu usean vuoden ajan sekä lukemaan että kirjoittamaan.

Kirjoitelman rakenne

Johdanto kertoo mistä on kysymys. Johdanto-kappaleen tehtävänä on nimensä mukaisesti johdatella lukija käsiteltävään aiheeseen sekä herättää mielenkiinto aihetta kohtaan. Johdannossa kirjoittaja voi myös kertoa millä tavalla hän on lähtenyt käsittelemään aihetta, millainen näkökulma aiheeseen on valittu. Siinä myös selvitetään kirjoitelman taustoja: tarkoitusta, päämääriä, motiiveja sekä aiheen valinnan ja rajauksen perusteita.

Johdannossa kerrotaan myös siitä, "mitä lukija tulee edestään löytämään". Eli lyhyesti kuvataan kirjoitelman rakennetta ja sisältöä siis sitä, mitä aihetta kirjoitelma käsittelee ja miten aihetta tullaan käsittelemään. Johdannossa on myös muistettava perustella valintansa esim. aiheen rajaus.

Johdannossa voidaan myös lyhyesti kommentoida käytettyjä lähteitä. Lähteenä käytettyä aineistoa voidaan alustavasti arvioida eli pohtia käytettyjen lähteiden sopivuutta, kattavuutta jne. aiheen kannalta.

Käsittelyosa koostuu monesta eri osa-alueesta. Kirjoitelmien käsittelyosa sisältää varsinaisen tutkimuksen tai aiheen käsittelyn ja pohtimisen, kysymysten esittämisen, vastausten laatimisen ja niiden perustelut. Käsittelyosa jaetaan useisiin rinnakkaisiin päälukuihin ja alalukuihin tutkimuksen tai kirjoitelman laajuuden mukaan. Käsittelyosassa siis teet sen mitä johdannossa lupasit.

Pohdinta kokoaa työsi. Kirjoitelman viimeinen kappale on koko sitä edeltäneen tekstin koonti. Tässä kappaleessa kirjoittaja esittää johtopäätöksensä, yhteenvetonsa, lopullisen analyysinsä tms. työstään. Jos kyseessä on tutkimus,

on loppukappaleessa tarkasteltava tutkimuksen onnistumista, miten se vastasi tutkimustehtävään, mitä rajoituksia tai puutteita tutkielmassa on, mitä kysymyksiä jäi avoimeksi ja mitä uusia kysymyksiä heräsi, miten tulokset ovat yleistettävissä ja miten ne liittyvät laajempiin yhteyksiin. Pohdinta on kokonaisvaltainen tarkastelu kirjoitelmasta ja sen onnistumisesta.

Opintopäiväkirjan avulla voit arvioida oppimistasi

Opintopäiväkirja on luetun, kuullun, keskustellun ja koetun peilaamista omaan tietämykseen, näkemykseen ja kokemukseen; siis oman työn, ajatusten, kokemusten, koko elämän, kannalta. Opintopäiväkirjaan kuuluu kyseenalaistaminen, pohdinta, kysymysten tekeminen ja vastausten etsiminen. Opintopäiväkirja ei ole referaatti tai tiivistelmä luentojen aiheista ja sisällöistä.

Opintopäiväkirjan tarkoitus on auttaa opiskelijaa jäsentämään lukemaansa ja kuulemaansa sekä tukea opiskelijan oppimisprosessia. Opintopäiväkirja voi olla hyvin monimuotoinen ja erilainen riippuen oppijasta ja hänen näkökulmastaan. Tästä syystä tiukkoja rajoituksia päiväkirjan sisällölle ei määritellä. Tarkoitus on, että jokainen päiväkirja on erilainen, tekijänsä näköinen.

Opintopäiväkirjan tekemisen voi aloittaa jo ennen varsinaisen opetuksen alkua pohtimalla seuraavia asioita:

- Millainen ennakkokäsitys minulla on tulevista opinnoista?
- Mitä odotan tulevilta opinnoilta?
- Onko minulla kokemuksia asian hyödyntämisestä aikaisemmin esim. työssäni tai aikaisemmissa opiskeluissani? Jos on, niin millaisia?

Kokonaisuudessaan opintopäiväkirjan työstäminen on prosessiluonteista, joten teksti muotoutuu vähitellen oppimisprosessin edetessä ja oman ajattelun syventymisen ja jäsentymisen myötä. Näin ollen ei ole tarkoituskaan, että ensimmäinen versio opintopäiväkirjasta olisi se viimeisin vaan työtä tehdään koko ajan, oman edistymisen ja ajatusten muotoutumisen mukaan. Tästä syystä on ehdottoman tärkeää, että aloitat opintopäiväkirjan

pitämisen mahdollisimman pian opintokokonaisuuden alkutaipaleella.

Jos opintojaksoilla on useita luennoitsijoita, jotka ovat oman alueensa asiantuntijoita, on sinun hyvä pohtia jokaisen luennoitsijan esitystä sekä omana kokonaisuutenaan että osana suurempia, koko opintojakson ja koko opintokokonaisuuden muodostamia kokonaisuuksia. Jokaisen luennon jälkeen kannattaa kirjata ylös vaikka ranskalaisin viivoin luennolla heränneet ajatukset, kysymykset ja ideat, jotta muistaa ne sitten kirjoittaessaan opintopäiväkirjaa.

Tässä avuksi muutamia kysymyksiä, joihin voit vastata erikseen jokaisen luennon jälkeen ja näin kerätä materiaalia opintopäiväkirjaa varten.

- Mitkä ovat tavoitteeni? Mitä haluan oppia tällä jaksolla?
- Mikä oli luennon keskeinen sanoma?
- Mitä opin tällä luennolla?
- Mikä oli minulle täysin uutta?
- Mikä oli mielestäni merkittävintä tällä luennolla?
- Muuttuivatko tähänastiset käsitykseni asiasta?
- Mitä en oikein ymmärtänyt?
- Miten voin hyödyntää tämän luennon antia?
- Miten voisin kehittää luennon keskeisiä ideoita?

Näistä kysymyksistä voisit esim. koota jokaisen luennon jälkeen täytettävän lomakkeen itsellesi, jolloin heti luennon päätyttyä vastaisit kysymyksiin ja näin sinulle kertyisi omaa pohdintaa varten materiaalia opintopäiväkirjaan jokaiselta luennolta. Näin myös ajatusten ja ideoiden kehittäminen ja tietenkin muistaminen helpottuu.

Opintopäiväkirjan sisällölliset vaatimukset:

- Kaikkia opintojakson aihealueita on käsitelty oman näkökulman kannalta.
- Tuotoksesta löytyy omaa pohdintaa ja asioiden edelleen kehittelyä sekä koulutuksen teemojen kytkemistä omaan kokemusmaailmaan.
- Opintopäiväkirjassa on viittauksia opintojakson oheiskirjallisuuteen.

Opintopäiväkirjan tekniset vaatimukset:

- Opintopäiväkirja on jäsennelty; tekstissä on kappalejaot, otsikot ym. tarvittavat muotoilut.
- Opintopäiväkirjassa on rakenteellisesti kaikki tarvittavat osiot: johdanto, käsittelyosa ja pohdinta.
- Tuotoksessa on oheiskirjallisuudesta tehty lähdeviitteet ja lähdeluettelo.

Proseminarityö on pieni tutkielma

Proseminarityö (kandintyö) on pieni tutkielma, joka esitellään ja opponoidaan. Proseminarityössä harjoitellaan tieteellisen tutkimuksen tekemistä ja raportointia. Tarkoituksena on harjoitella tieteellisen opinnäytteen laatimista ja tästä syystä proseminarityöiden laatimisessa noudatetaan niitä menetelmiä ja käytäntöjä, joita tullaan käyttämään myös myöhemmissä opinnäytteissä, pro gradu -tutkielmassa, liseniaattityössä ja väitöskirjassa.

Proseminarityössä asetetaan jokin tutkimusongelma, jota lähdetään tarkastelemaan tutkimusongelman kannalta relevantin aineiston pohjalta. Työ on myös rakenteeltaan samanlainen kuin muut opinnäytetyöt ja tutkimukset. Proseminarityöhön kuuluu näin ollen:

- kansilehti
- sisällysluettelo
- johdanto
- käsittelyosa
- päätäntö
- lähdeluettelo
- liitteet

POHDINTATEHTÄVÄ 5:

Akateeminen kirjoittaminen

Analysoi itseäsi kirjoittajana materiaalin valossa. Mitkä ovat vahvuutesi ja kehittämiskohteesi akateemisena kirjoittajana? Millaisia käsittelytapoja erilaiset opiskeluun liittyvät tekstit sinulta vaativat? Miten aktivoit kirjoittaessa aikaisempaa tietoperustaasi? Saitko ajatuksia tai ideoita kirjoittamistaitojesi kartuttamiseen?